

PÁLYAMŰ

az Országos Bírósági Hivatal Elnöke által
428.E/2022. (XI.18.) OBHE számú határozatával
a Miskolci Törvényszék Polgári-Munkaügyi Kollégiuma
kollégiumvezetői állásának pályázati kiírására

dr. Tóth Imre
törvényszéki bíró
Miskolci Törvényszék

Tartalomjegyzék

I. A kollégiumvezetői tevékenységet meghatározó szabályozórendszer	1
II. A Miskolci Törvényszék és az annak területén működő járásbíróságok ügyforgalmi adatainak bemutatása	3
1. Mennyiségi mutatók	3
A. Az érkezett ügyek számának alakulása a Miskolci Törvényszéken a 2019-2022. szeptember közötti időszakban	3
B. A befejezett ügyek számának alakulása a Miskolci Törvényszéken a 2019-2022. szeptember közötti időszakban	5
C. A folyamatban maradt ügyek számának alakulása a Miskolci Törvényszéken a 2019-2022. szeptember közötti időszakban	6
D. A folyamatban maradt peres ügyek pertartam szerinti megoszlása a Miskolci Törvényszéken	8
III. Minőségi mutatók	10
1. Az ítélezés minősége a járásbíróságokon a 2019-2021. közötti időszakban	10
2. Az ítélezés minősége a törvényszék elsőfokán	10
IV. A kollégium működésével kapcsolatos hosszútávú tervek	12
1. Az ítélezés időszerűsége és megalapozottsága	12
2. Az ítélezés személyi feltételeinek biztosítása, az emberi erőforrások	20
3. Az ítélezés tárgyi feltételei	21
4. Oktatás, képzések	21
5. Integritás, hozzáférés a bíróságokhoz	22
V. Összegzés	24

I. A kollégiumvezetői tevékenységet meghatározó szabályozórendszer

A bírói hatalmi ággal szemben egyre fokozódó elvárás, hogy megbízhatóan, előre kiszámítható szabályok alapján, átláthatóan működjön, időszerű és hatékony legyen. Ahhoz, hogy ezen feladatnak meg tudjon felelni, több rétegű, kiterjedt szabályozórendszer szükséges.

A bíróságok tevékenységét keretbe foglaló legfőbb jogszabály az Alaptörvény, illetve annak XXVIII. cikke. Ez az (1) bekezdésében rögzíti, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A törvényszék kollégiumvezetői tisztségét szabályozó joganyagot a Bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) tartalmazza. Ezen jogszabály 26. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a kollégiumvezető köteles a bíróság ítélezését folyamatosan figyelemmel kísérni.

Részletesebb szabályozást a 124. §-ban találunk, eszerint a kollégiumvezető szervezi a kollégium munkáját, évente beszámol a kollégiumnak a pályázathoz csatolt pályaműben szereplő, - az adott időszakra vonatkozó - tervek megvalósulásáról és a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról, eredményéről, végül ellátja a jogszabály, az OBH Elnökének szabályzata, vagy az OBH Elnökének határozata, továbbá a bíróság működési és szervezeti szabályzata szerint a hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

A 155. § akként rendelkezik, hogy a kollégium véleményt nyilvánít – a járásbíróági állásra benyújtott pályázat kivételével – a bírói álláspályázatokról, részt vesz a bíró szakmai tevékenységének értékelésében, véleményezi az ügyelosztási rendet, véleményt nyilvánít a 131. § c) pontjában meghatározott vezetői álláspályázatokról és kezdeményezheti a bírósági vezető bírói vezetői vizsgálatának elrendelését vagy felmentését, végül ellátja a törvény által meghatározott egyéb feladatokat is.

A legrészletesebb szabályokat az Országos Bíróági Hivatal Elnökének 6/2015. (XI.30.) OBH utasítása tartalmazza. Ennek 8. § (4) bekezdése kimondja, hogy a kollégiumvezető vezetői tevékenységét és a hatáskörébe tartozó vezetői feladatokat a jelen szabályzat határozza meg.

Ezekből csupán kiemelem a 28. § (2) bekezdésének c) pontját, mely szerint a kollégiumvezető az egységes jogalkalmazási gyakorlat elősegítése érdekében figyelemmel kíséri és elemzi a bírák, a felülvizsgálati, a másodfokú vagy felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácsok ítélezési tevékenységét, míg a d) pont értelmében összegyűjti és elemzi, szükség esetén a kollégium elé terjeszti a vitás jogalkalmazási kérdéseket.

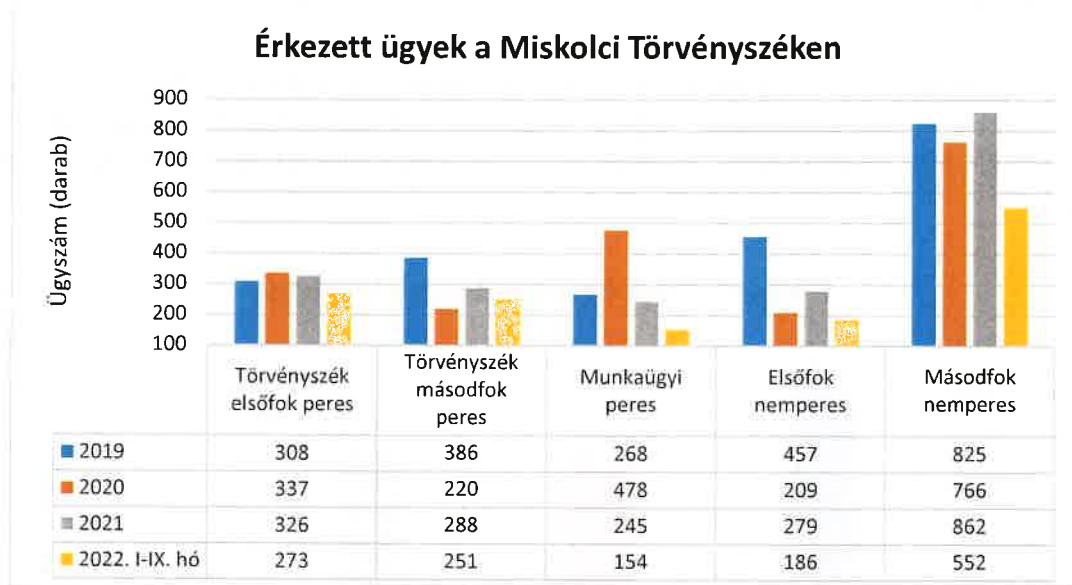
A kollégiumvezetőnek tisztsége ellátása során meg kell felelnie végül a törvényszék szervezeti és működési szabályzatában foglalt előírásoknak és a törvényszék elnöke által megfogalmazott közép- és hosszú távú terveknek, amelyek különösen az alábbi területeken jelentkeznek:

- a) az ítékezés időszerűsége és megalapozottsága;
- b) az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás;
- c) a tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás;
- d) a bírósági integritás;
- e) a bírósághoz való hozzáférés;
- f) a képzés.

II. A Miskolci Törvényszék és az annak területén működő járásbíróságok ügyforgalmi adatainak bemutatása

1. Mennyiségi mutatók

A. Az érkezett ügyek számának alakulása a Miskolci Törvényszéken a 2019-2022. szeptember közötti időszakban

Az adatokat szemügyre véve látható az, hogy lényegében az összes ítélkezési szinten kiegyenlített és kisebb hullámzásokkal közel azonos volumenű az érkezett ügyek mennyisége.

Ez a korábbi, az összehasonlítással nem érintett éveket figyelembe véve lehet különösen érdekes adat, hiszen például 2015-ben a törvényszék elsőfokára 1574 ügy érkezett, és bár ez a szám az előző évek adataihoz mérten akkor is kiugró volt, de 2014-ben is 750 ügy került az elsőfokú bírákhoz. Az érkezés megugrásának oka ebben az időszakban az újrainduló devizahiteles perek nagy száma volt, amelyek még mindig egy jelentős részt tesznek ki a törvényszék elsőfokú ügyei között, azonban ahogy azt már megfogalmaztam, látható, hogy jelenleg több éve az érkezések száma a 300-as szint körül stabilizálódott.

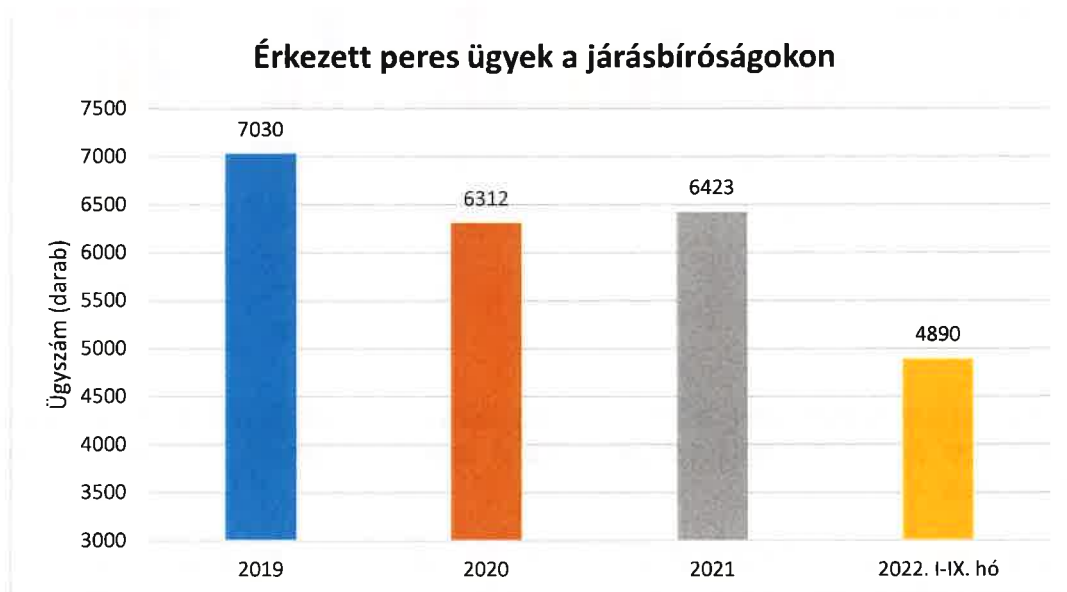
A törvényszék másodfokú ügyérkezésében 2013-tól kezdődően szintén egy jelentős csökkenési tendencia tapasztalható, de itt is elmondható, hogy 2019-től az érkezések száma viszonylag stabilan a 300 körülire állt be, a 2020-as alacsonyabb adat oka lehet az ebben az évben kipattant járványhullám, illetőleg az annak következményeként bevezetett speciális eljárásjogi rendelkezések.

Itt a csökkenés okaként mindenképp tekintetbe kell venni azt is, hogy 2020. április 1-től kezdődően a munkaügyi perekben másodfokon nem a törvényszék, hanem az ítélőtábla jár el.

Végül szintén jelentősnek mondható az érkezett perek számának csökkenése a munkaügyi ügyszakban is, bár a 478-as 2020. évi statisztikai adat kiugró jellegű, ebben az évben ugyanis számos ügy azért kapott új ügyszámot a törvényszéken, mert a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon M. számon befejezett ügyekben további intézkedések váltak szükségessé.

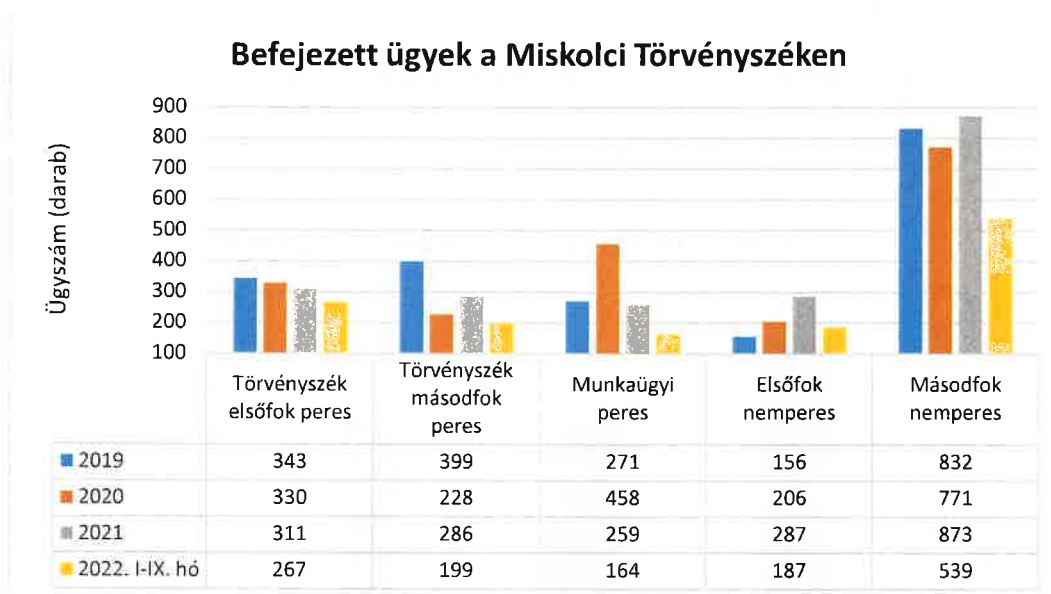
A nemperes ügyek számában 2021-ig a törvényszék elsőfokán emelkedést tapasztalhattunk és ez valószínűleg 2022-ben is folytatódott a teljes évet figyelembe véve.

A másodfokú nemperes ügyek számában azonban egy hullámváz figyelhető meg, 2020-ban a 2019-es adatokhoz képest visszaesés volt tapasztalható, majd 2021-ben ismételtén egy nagy kiugrás, amelyet a 2022-es év valószínűleg nem fog teljesen utolérni.

A járásbíróságokhoz érkezett peres ügyek száma 2020-ig folyamatosan csökkent, ekkortól kezdődően azonban szintén kiegyenlítettnek mondható. A csökkenés országos tendencia volt, ahhoz hozzájárulhatott az új Pp. hatálybalépése, de az időközbeni jogszabályváltozásoknak is köszönhetően ennek mértéke megállni látszik.

B. A befejezett ügyek számának alakulása a Miskolci Törvényszéken a 2019-2022. szeptember közötti időszakban

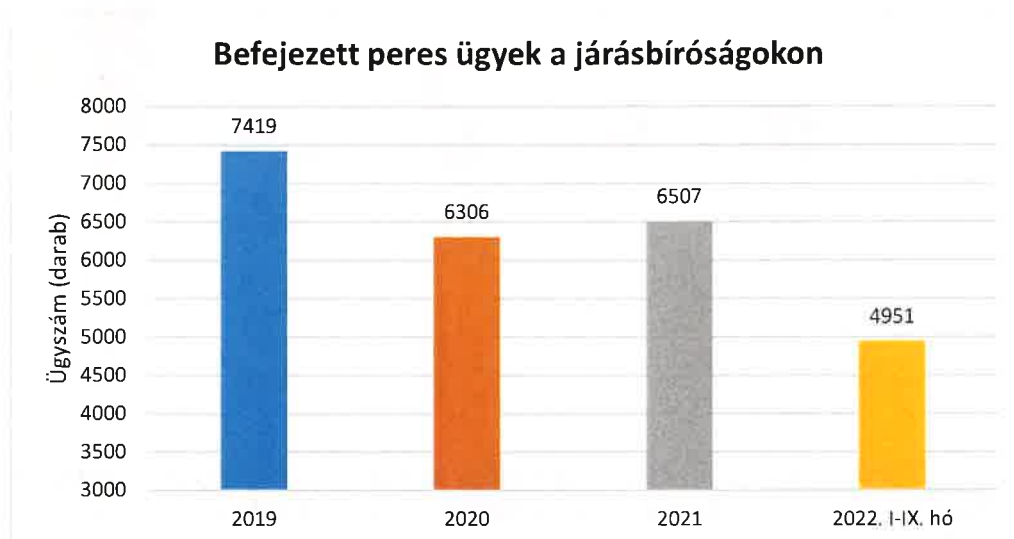
A Miskolci Törvényszék különböző ítélkezési szintjein a befejezett ügyek aránya lényegében követi az érkezések számát, a törvényszék elsőfokán azt bizonyos években meghaladja, míg más években alulmúlja, de összességében elmondható, hogy az érkezett ügyeket a törvényszék elsőfokú tanácsai be is fejezik, ilyen módon az ügyhátralék érdemben nem nő. A befejezések számának alakulását ezen az ítélkezési szinten befolyásolta azonban az a körülmény is, hogy 2021. évtől kezdődően a korábbi öt tanács helyett a tevékenységet már csupán négy bíró látja el.

Érdekes megfigyelni azt, hogy a járványhelyzet, illetve az annak kapcsán bevezetett speciális eljárási jogszabályok ellenére sem torpant meg a befejezések száma, bár a már fentebb írt okokból adódóan nyilvánvalóan 2020-ban és 2021-ben kevesebb volt, mint az azt megelőző, illetve várhatólag a 2022-es években.

Ugyanez a tendencia figyelhető meg a törvényszéki másodfokú ügyek esetében. Az érkezések számának csökkenését nyilván a befejezések számának mérséklődése követte, az ügyérkezést a 2019.-2021. években azonban lényegében a másodfokú tanácsok elvitték, az első két évben a befejezések száma még meg is haladta az érkezéseket. Egyedül a 2022-es adat mutat várhatóan eltérő tendenciát, ezzel kapcsolatban ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy 2020-tól kezdődően a Pf.1 tanács személyi összetételében folyamatos és jelentős változások voltak, nyugdíjazásokra figyelemmel a tanács eltérő összetételekben, folyamatos kirendelések mellett látta el tevékenységét – lényegében egészen 2022. augusztus 1. napjáig, ezen időponttól kezdődően kialakult a jelenlegi, remélhetőleg véglegesnek tekinthető összetétel. Ez az időszak a másodfokú ítélkezést főleg a családjogi ügyekben nagy kihívás elé állította, aminek azonban a családjogi tanács álláspontom szerint – a fenti körülmények ellenére is – eleget tudott tenni, az ítélkezés folyamatos és szakszerű volt.

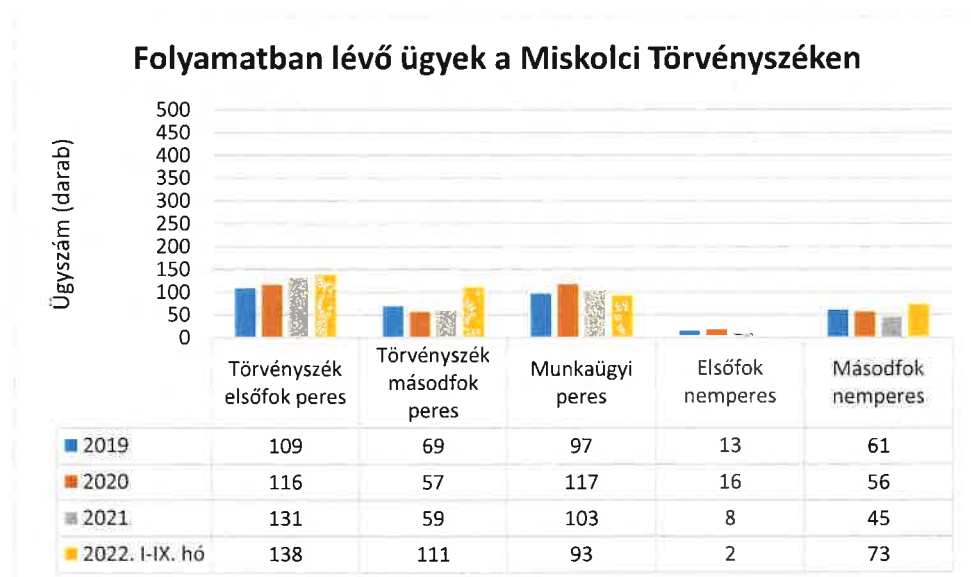
Szintén nem hagyható figyelmen kívül ebben az esetben sem, hogy 2021. január 1-től kezdődően a törvényszéken a korábbi három polgári fellebbviteli tanács helyett már csak kettő működik.

A munkaügyi ügyszakban a 2020-as igen jelentős átszervezéseket követően 2021-ben és várhatóan 2022-ben is a befejezések száma az érkezőkét meghaladta és igaz ez a nemperes ügyek vonatkozásában is.

A törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok a hozzájuk érkezett pereket befejezik, a befejezés ütemének változása az érkezőkét leköveti. A 2020-ig tartó folyamatos és lényeges csökkenést követően a következő évtől kezdődően az érkezők számához igazodóan a befejezések száma is növekedő tendenciát mutat.

C. A folyamatban maradt ügyek számának alakulása a Miskolci Törvényszéken a 2019-2022. szeptember közötti időszakban

Az adatokból megállapítható, hogy a törvényszék elsőfokán folyamatban lévő peres ügyek mennyisége 2019. évtől kezdődően folyamatosan növekszik, ez a növekedés azonban nem tekinthető nagymértékűnek.

Ezt a mutatót is lényegesen befolyásolta az összehasonlított időszak szinte egészét érintő COVID veszélyhelyzet. Ettől függetlenül ennek a tendenciának a jövőben mindenképpen meg kell fordulnia.

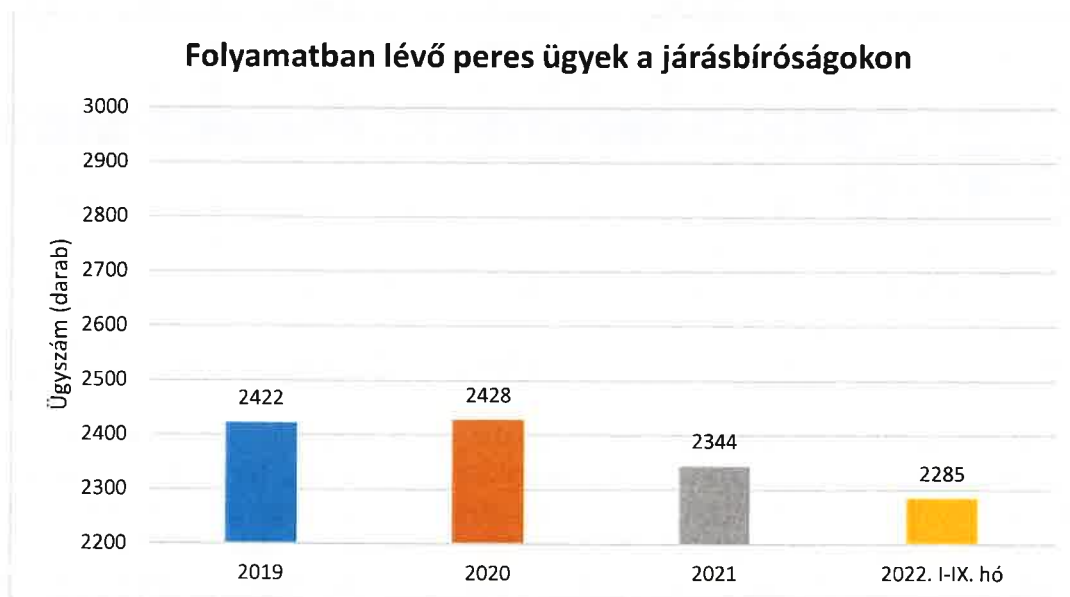
Fontos azonban kiemelni azt is, hogy a később részletezendő adatokat figyelembe véve az is megállapítható, hogy a folyamatban maradt ügyek számának emelkedése az egy évnél rövidebb pertartamú eljárásokat érinti, az ettől korosabb ügyekben ugyanis vagy stagnálás, vagy csökkenés tapasztalható mindegyik kategóriában.

Végül természetesen itt is elmondható, hogy ezen adat értékelésénél is figyelembe kell venni, hogy az ítélkező tanácsok száma 2021-ben 20%-kal csökkent.

A törvényszék másodfokú ügyszakában 2020-ban és 2021-ben a 2019. évi adatokhoz képest csökkent a folyamatban maradt peres ügyek száma, 2022-ben azonban minden bizonnyal ez a szám magasabb lesz ezen az ítélkezési szinten is.

Ennek csak részben lehet oka az érkezett ügyek számának növekedése, inkább az egyik fellebbviteli tanács összetételében történt és a fentiekben már részletesen kifejtett változások indokolhatják a pillanatnyi visszaesést, ami a tanács működésének stabilizálódásával a jövőben minden bizonnyal elkerülhető lesz.

Kedvező tendenciák figyelhetők meg a folyamatban maradt ügyek száma vonatkozásában a munkaügyi ügyszakban, illetve az elsőfokú nemperes ügyek tekintetében. A másodfokú nemperes ügyek száma a korábbi folyamatos csökkenést követően 2022-ben biztosan emelkedni fog, ez ezen az ítélkezési szinten nyilvánvalóan összefügg a folyamatban lévő peres ügyek számának az emelkedésével és a már kifejtett okokkal is.

A járásbíróóságokon folyamatban lévő ügyek száma 2019-től, illetve 2020-tól kezdődően csökkent és remélhetőleg ez a tendencia a 2022-es év egészét nézve, illetve azt követően is megmarad. Amennyiben 2022-ben abban negatív irányú változás következik be, úgy azt természetesen okozhatja az érkezések számának növekedése is, ez azonban semmiképp sem lehet jelentős mértékű.

D. A folyamatban maradt peres ügyek pertartam szerinti megoszlása a Miskolci Törvényszéken

Folyamatban maradt peres ügyek megoszlása pertartam szerint	2019									
	1 éven belül		1-2 év		2-3 év		3-5 év		5 éven túl	
	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%
Törvényszék elsőfok	73	66,97%	10	9,17%	15	13,76%	7	6,42%	4	3,67%
Törvényszék másodfok	69	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Járásbíróóságok	2221	91,70%	161	6,65%	28	1,16%	10	0,41%	2	0,08%
Munkaügyek	90	92,78%	5	5,15%	2	2,06%	0	0,00%	0	0,00%
Folyamatban maradt peres ügyek megoszlása pertartam szerint	2020									
	1 éven belül		1-2 év		2-3 év		3-5 év		5 éven túl	
	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%
Törvényszék elsőfok	86	74,14%	15	12,93%	5	4,31%	6	5,17%	4	3,45%
Törvényszék másodfok	57	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Járásbíróóságok	2170	89,37%	218	8,98%	27	1,11%	11	0,45%	2	0,08%
Munkaügyek	103	88,03%	13	11,11%	1	0,85%	0	0,00%	0	0,00%
Folyamatban maradt peres ügyek megoszlása pertartam szerint	2021									
	1 éven belül		1-2 év		2-3 év		3-5 év		5 éven túl	
	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%
Törvényszék elsőfok	100	76,34%	18	13,74%	7	5,34%	4	3,05%	2	1,53%
Törvényszék másodfok	59	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Járásbíróóságok	2080	88,74%	225	9,60%	30	1,28%	8	0,34%	1	0,04%
Munkaügyek	85	82,52%	16	15,53%	2	1,94%	0	0,00%	0	0,00%
Folyamatban maradt peres ügyek megoszlása pertartam szerint	2022. I-IX. hó									
	1 éven belül		1-2 év		2-3 év		3-5 év		5 éven túl	
	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%	darab	%
Törvényszék elsőfok	103	74,64%	19	13,77%	8	5,80%	6	4,35%	2	1,45%
Törvényszék másodfok	110	99,10%	1	0,90%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Járásbíróóságok	2069	90,55%	160	7,00%	40	1,75%	16	0,70%	0	0,00%
Munkaügyek	80	86,02%	9	9,68%	4	4,30%	0	0,00%	0	0,00%

Az ítélezés során elérendő egyik legfontosabb cél a korábbiakban és jelenleg is a perek elhúzódásának elkerülése, a két éven túl folyamatban lévő ügyek számának csökkentése, illetve stabilan alacsony szinten tartása. Ez részben azért is fontos, mert ezt követeli meg a jogbiztonság, az ügyfelek így lehetnek elégedettek a bíróság munkájával, s nem utolsó sorban így kerülhetők el azon vagyoni elégtétel fizetési kötelezettségek, amelyeket jelenleg már a 2021. évi XCIV. törvény is meghatároz.

A *törvényszék elsőfokán* folyamatban lévő ügyek közül 2020 óta lényegében nem változik az 1-2 éven belüli pertartamú ügyek aránya és száma, ez pedig azért öröndetes, mert ezen ügyek fordulhatnak át könnyedén két éven túliakká.

A 2-3 év között folyamatban lévő ügyek száma 2019-hez képest 2020-ban jelentősen mérséklődött, mégpedig 14%-ról 4%-ra és ez az arány azóta is stabil.

Ugyanez mondható el a 3 éven túl folyamatban lévő ügyekről: ezek részaránya a 2019-es 6,4%-ot követően 2021-re már csak 3% volt, az öt éven túli ügyek részesedése pedig szintén jelentősen csökkent, a 2019-es 3,6%-ról 2020-ra 3%-ra, majd 2021-ben 1,5%-ra.

Láthatjuk, hogy a korábbi értékek sem voltak magasak, különösen, ha azt vesszük figyelembe, hogy 2013-ban a két évet meghaladó pertartamú ügyek aránya például ezen az ítélkezési szinten még 23,2% volt. Ez az arányszám azóta folyamatos csökkenést mutat, ezen a területen ilyen módon az elért eredmények megtartásának kell az elsődleges célnak lennie.

Kijelenthető, hogy a *törvényszék másodfokú* ítélkezési szintjén elhúzódó ügyek nincsenek, hiszen 2019. és 2021. között a tanácsok az összes ügyet egy éven belül befejezték, 2022 szeptemberében pedig mindösszesen egy ügy volt 1-2 év között folyamatban.

A Miskolci Törvényszék illetékességi területén működő *járásbíróságok* vonatkozásában az 1-2 év között folyamatban maradt ügyek száma a 2020-as és 2021-es emelkedést követően 2022-re ismételten csökkent. Ebben nyilvánvalóan szerepet játszott az, hogy a veszélyhelyzet megszűnését követően visszaállt az ítélkezés eredeti üteme.

A két éven túli ügyek aránya mindegyik vizsgált évben 2% alatt van és az e feletti pertartamú ügyek száma akár elhanyagolhatónak is mondható: 2019-ben és 2020-ban két ilyen ügy volt folyamatban, 2021-ben egy, 2022 szeptemberében pedig már egy sem. Ez az adat 9 járásbíróság tekintetében kiemelkedően jónak mondható.

A munkaügyi ügyszakban az 1-2 év között folyamatban lévő ügyek száma 2019. és 2021. között emelkedett, 2022. szeptember végére azonban jelentősen csökkent, a két év feletti pertartamú ügyek száma pedig 1-2% között mozog, ez 2022 szeptemberében 4,3% volt, de a darabszámot tekintve ez csupán négy 2 éven túli ügyet jelentett.

Ebben az ügyszakban ugyanakkor 3 év feletti pertartamú ügy a vizsgált évek egyikében sem volt.

III. Minőségi mutatók

1. Az ítélezés minősége a bíróságokon a 2019-2021. közötti időszakban

Megalapozottság a bíróságokon	2019		2020		2021	
	darab	%	darab	%	darab	%
Helybenhagyás	184	52,57%	129	56,58%	144	50,35%
Hatályon kívül helyezés	30	8,57%	28	12,28%	40	13,99%
Megváltoztatás	88	25,14%	49	21,49%	67	23,43%
Egyéb	48	13,71%	22	9,65%	35	12,24%
Összesen	350	100,00%	228	100,00%	286	100,00%

A fellebbezési arányszámokat megvizsgálva megállapíthatjuk, hogy ez a mutató 2019-ben és 2021-ben 4,4%, 2020-ban 3,4% volt.

Ez azt jelenti, hogy az elsőfokon befejezett polgári tárgyú peres ügyek több, mint 95%-ában született ítéletet a felek elfogadják, az ellen nem terjesztenek elő fellebbezést. Ez álláspontom szerint igen magas számnak minősül, és - ugyan ha csak közvetve is, de - a bíróságok ítélezési színvonalának minőségi voltát mutatja.

A törvényszék másodfokú tanácsai a fellebbeezett határozatok több, mint 50%-át hagyták helyben mindhárom évben, ez 2020-ban volt a legmagasabb, 56,6%.

Ebben az arányszámban a korábbi évekhez képest ugyan van némi visszaesés, de még mindig a magas színvonalú ítélezés meglétét támasztja alá.

A megváltoztató döntések száma lényegében mindhárom évben hasonló nagyságrendű volt a százalékos számot tekintve, azonban a hatályon kívül helyezések száma növekedésnek indult, itt 2019-ben mindösszesen 8,6%-ot mutathatunk ki, amely 2020-ra 12,3%-ra, 2021-re pedig 14%-ra nőtt. Ez a szám nem tekinthető kedvezőnek és a folyamat megállítására, visszafordítására mindenképpen szükség lesz a jövőben azzal, hogy ehhez elsődlegesen az okokat kell feltárni.

2. Az ítélezés minősége a törvényszék elsőfokán

Megalapozottság a törvényszék elsőfokán	2019		2020		2021	
	darab	%	darab	%	darab	%
Helybenhagyás	40	54,05%	24	53,33%	24	61,54%
Hatályon kívül helyezés	4	5,41%	2	4,44%	4	10,26%
Megváltoztatás	21	28,38%	14	31,11%	9	23,08%
Egyéb	9	12,16%	5	11,11%	2	5,13%
Összesen	74	100,00%	45	100,00%	39	100,00%

Ezen az ítélezési szinten a bíróságihoz képest jóval nagyobb a fellebbezések aránya, bár a 2019-es 21,3%-hoz képest 2020-ra 10,3%-ra, 2021-re pedig 14,5%-ra csökkent. A magasabb jogorvoslati hajlandóságot itt nyilvánvalóan indokolhatja az

ügyek összetétele, nehézségi foka, a jóval magasabb pertárgyérték, de az arányszámok semmiképp nem tekinthetők kirívónak.

A fellebbezett határozatok megoszlását tekintve 2020-ig a helybenhagyó határozatok részesedése 50% felett volt, ami egyébként nagyságrendileg megfelel a 2019-et megelőző időszak mutatószámainak is, 2021-ben ugyanakkor 61,5%-ra növekedett, ez pedig mindenképpen a törvényszék elsőfokú ítélkezési tevékenységének magas színvonalára enged következtetést vonni.

A megváltoztatások száma 2020-ig nagyságrendileg 30% volt, 2021-ben ez az arányszám is kedvezően változott, 23,1%-ra csökkent.

Végül a hatályon kívül helyezések száma sem ad okot aggodalomra, 2020-ban csupán 4,4%-os volt, amely a korábbi évek átlagának megfelelt, 2021-re ez 10%-ra nőtt, ami azonban az ügyek számát tekintve mindösszesen két darabot jelentett, tehát álláspontom szerint csupán eseti kiugrásnak tekinthető, mint például a 2013-as 11%, de tendenciának semmiképpen sem minősíteném.

Ezt egyébként megerősíti a Debreceni Ítéltábla Polgári Kollégiuma vezetőjének minden évben igen kedvező értékelése a Miskolci Törvényszék elsőfokú bírának ítélkezési színvonaláról.

IV. A kollégium működésével kapcsolatos hosszútávú tervek

1. Az ítélkezés időszerűsége és megalapozottsága

Az előbbieken részletesen elemzett adatok alapján az állapítható meg, hogy az utóbbi időszakban mind a törvényszéken, mind a járásbíróságokon az érkezések és a befejezések száma stabilizálódott, valamint a statisztikai adatok alapján az is tény, hogy az egy bíró kezén folyamatban lévő ügyek száma jelenleg mind a törvényszék elsőfokú, munkaügyi, mind a másodfokú ítélkezési szintjén, végül a járásbíróságokon is megfelelő, biztosítja a magas színvonalú, alapos, felkészült és időszerű munka feltételeit.

Tapasztalataim szerint bíró kollégáim munkájukat így is végezték el, lelkiismeretesen, nagy szorgalommal dolgoztak és dolgoznak jelenleg is.

Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy a 2019. óta eltelt időszakban a bírósági szervezetet, a bírói munkát olyan kihívások érték, amelyeket korábban el sem tudtunk képzelni, gondolok itt a 2020 tavaszán kipattant világméretű járványra, az azt követő lezárásokra, a veszélyhelyzet elrendelésére és az ezzel együtt járó, a bírói munka korábbi, megszokott ritmusát alapvetően felforgató speciális eljárásjogi rendelkezésekre is. Az adott időszakban a bírakkal a korábban szokásoshoz képest jóval többször és jóval közvetlenebb módon kellett kapcsolatot tartani, őket az Országos Bírósági Hivatal elnökének összes, az ítélkezési tevékenységet érintő intézkedéséről rövid úton és haladéktalanul tájékoztatni kellett.

Lényegesnek tartom e körben megemlíteni azt is, hogy az Országos Bírósági Hivatal Elnöke 45.Sz/2020. (III. 31.) OBHE számú határozatával kinevezett a Veszélyhelyzeti Polgári, Gazdasági és Munkaügyi Kabinet tagjává, amelyben a polgári ügyszakot érintő igazgatási intézkedéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában vehettem részt.

A bírák ebben a nehezített helyzetben is megtalálták azon lehetőségeket, amelyek segítségével a peres és a perenkívüli eljárásokat a korábbi színvonalon és hatékonysággal voltak képesek folytatni, igen nagy segítséget jelentett ebben az úgynevezett Skype tárgyalások lehetőségének bevezetése, ennek megtartása – akár jogszabályalkotás útján is – álláspontom szerint a jövőben is igen kívánatos lenne, hiszen számos esetben lehet eljárásokat lefolytatni, tárgyalásokat megtartani úgy, ahogyan azt személyes jelenlét mellett hónapokig, vagy akár évekig nem lehetne, igaz ez különösen a családjogi ügyekre. Ez az eszköz ilyen módon az időszerűség megtartásában nagyon fontos szerepet játszhatna.

A járványügyi veszélyhelyzet megszűnésével szinte azonnal meg is érkezett a következő, az energetikai veszélyhelyzet, amely bár elsősorban a törvényszékek elnökeit látta el bőségesen, korábban elképzelhetetlen és elintézését igénylő feladatokkal, ugyanakkor nyilvánvalóan az ítélkezési tevékenységet is érinti, hiszen a munka megszervezése, a tárgyalások megtartása szükségszerűen részben új elvek alapján történik. Ezeknek a kihívásoknak álláspontom szerint a Miskolci Törvényszék

eddig maradéktalanul megfelelt, és saját lehetőségeim között az elnök asszonnyal szoros együttműködésben a jövőben is folyamatosan erre fogok törekedni.

Szintén nehézséget jelentett az előző időszakban az, hogy a polgári fellebbviteli tanácsok esetében több jelentős változás is történt, hiszen korábban három tanács látta el az ítélkezési tevékenységet a megyében, melyekből az egyik 2021. január 1-jén megszűnt.

Az érkező ügyek mennyisége alapján elmondható, hogy az ítélkezést két tanács is megfelelő színvonalon és időszerűséggel tudja folytatni, azonban ezen két tanács összetételében is nagy változások következtek be. A Pf.2 tanácsban ezek csekélyebb mértékűek voltak, a korábbi tanácselnök jogviszonya nyugdíjazására tekintettel 2019-ben megszűnt. A Pf.1 tanácsban azonban igen sok és jelentős változás történt, amelyek csupán 2022. második felére fejeződtek be. Itt 2019 óta két tanácselnök nyugdíjazására is sor került, ennek folytán kirendeléssel dolgozó bírák láttak el tevékenységet, az összetétel csupán 2022 augusztusában változott úgy, hogy az reményeim szerint már hosszú távon is véglegesnek és stabilnak tekinthető.

Csökkenett a törvényszék elsőfokán ítélkező tanácsok száma is, de ebben az esetben is elmondható az, hogy az ügymennyiség kezelésére a négy bíró jelenleg mindenképpen elégséges.

Végül szintén igen nagy átalakulás zajlott le a korábbi munkaügyi ítélkezésben, hiszen azt 2020. március 31-ig a közigazgatási és munkaügyi bíróságok látták el, ezt követően azonban a polgári elsőfokú ítélkezésbe tagozódott be, a munkaügyi ügyeket intéző bírák tagjai lettek a Polgári-Munkaügyi Kollégiumnak is.

Remélhetőleg a következő időszakban ilyen jellegű és nagyságrendű változások már nem fogják veszélyeztetni a magas színvonalú és hatékony munkavégzést, amelynek elősegítése a kollégiumvezető feladata is.

Ahogy azt már korábban is kifejtettem, az ítélkezés színvonala és időszerűsége mind a Miskolci Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságokon, mind a Miskolci Törvényszék különböző ügyszakaiban alapvetően biztosított, a mutatók jók. Természetesen mindig arra kell törekedni, hogy ezeken még javítsunk, de a jelenlegi helyzetben sokkal fontosabbnak tartom a korábbi években elért eredmények folyamatos és stabil megtartását.

Ezen cél eléréséhez fontos az egyenletes, kiegyensúlyozott munkateher biztosítása, ennek körében – ahogy jelenleg és a jövőben is – figyelemmel kívánom kísérni az ügyek elosztása során az adott bírónál folyamatban lévő ügyek mennyiségét, nehézségi fokát, súlyszámát.

Ez utóbbival kapcsolatban ugyanakkor aggályaim is vannak, hiszen a súlyszám jelenleg az éppen a bíróságra érkező ügyben előterjesztett keresetlevél alapján kerül meghatározásra, de számos esetben előfordul az is, hogy ehhez képest a későbbiekben az ügy elbírálása lényegesen egyszerűbbé, vagy számottevően bonyolultabbá válik a pertartam alatt bekövetkezett körülményváltozások folytán. Ezért ezen a mutatón túlmenően az ügyek elosztásánál figyelemmel vagyok például a bírák két éven túl folyamatban lévő ügyei számára és nehézségi fokára is, amelyekről

több forrásból is folyamatosan tájékozódok. Reményeim szerint így elkerülhető az, hogy bármely bíró referádája elnehezüljön, a többiekéhez képest kirívóan nehezebb megítélésű ügyekkel legyen tele.

Fontosnak tartom és a jövőben is nagy hangsúlyt fogok fektetni e körben is a személyes megbeszélésekre, tehát ha a bírók úgy érzik, ezt saját maguk is jelezhetik felém és ezen felvetés jogosságát meg fogom vizsgálni.

A törvényszék másodfokú üzyszakában az arányos munkateher szintén biztosított és biztosítandó, a specializáció a két tanács között kialakult, ezt a jövőben is fenn kívánom tartani. Szakmai álláspontom ugyanis az, hogy bizonyos szempontból hiába lenne kívánatos az, hogy mindkét fellebbviteli tanács minden üzycsoportot rendszeresen intézzen, azonban ennek kivitelezése a jelen jogszabályi környezetben igen nagy kihívás elé állítaná az ítélezést, teljesen biztos, hogy rövid távon minőségi romlást hozna, az ezzel együtt járó hátrányok az előnyökhöz képest többségben lennének. Figyelembe kell ugyanis azt venni, hogy a fellebbviteli tanácsok a vármegye területén található járásbíróságok ítélezési tevékenységének egységességéért felelnek, az egységes joggyakorlat esetleges hiánya a járásbíróságok bíráit is összezavarhatná. Az egyes jogterületek viszont annyira eltérőek és olyan sokrétű szabályozással ellátottak, a bírói gyakorlat szerepéről még nem is beszélve, hogy a magasszintű és időszerű ítélezési tevékenység nehezen lenne biztosítható abban az esetben, ha mindkét tanács az összes üzycsoportot rendszeresen intézné.

A saját területeiken a tanácsok tagjai az anyagi és eljárásjogi jogszabályokat maximális alapossággal ismerik, hasonlóan a bírói gyakorlathoz, én ezt a jövőben is megőrzendőnek tartom. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az egyszerűbb megítélésű ügyek vonatkozásában a referádák nem vegyíthetők, mint ahogy az már régebb óta is történik, például a végrehajtási ügyeket mindkét tanács intézi.

Lényegesnek tartottam azonban azt is, hogy minden üzycsoport mindkét tanács referádájában szerepeljen. Az első lépést ebbe az irányba 2020-ban tettem meg, amikor az akkor még három fellebbviteli tanácsból legalább kettő referádájában szerepelt mindegyik üzycsoport. Ez azért szükséges, mert viszonylag gyakran előfordulnak kizárások, perújítások, vagy egyéb olyan körülmények, amelyek folytán például a kötelmi tanács családügyi ügyeket intéz, vagy fordítva. Ezekre az esetekre szakmailag természetesen fel lehet készülni, a tanácsok tagjai ezt minden esetben meg is teszik. Amennyiben azonban ez nagy számban, tömegével fordulna elő, az – ahogyan már utaltam rá - az ítékezés minőségén túl az időszerűséget is veszélyeztethetné.

Az előző kollégiumvezetői pályázatomban hangsúlyos elemet kapott az utánpótlásnevelés a fellebbviteli tanácsok esetében, hiszen a 2017-től 2022-ig tartó időszakban négy kolléga vonult nyugdíjba.

Ahogy azt már részleteztem, a tanácsok új összetételének kialakítása az eltelt időszakban megtörtént, ez egy igen elhúzódó folyamat volt, de azt mondhatjuk, hogy jelenleg mindkét tanács stabil személyi összetétellel dolgozik és amennyiben nem történnek előre nem tervezhető események, ez még több év, évtized távlatában is így maradhat.

Ettől függetlenül természetesen igen fontos az utánpótlás nevelése azért, hogy ne érjen minket felkészületlenül, ha egy kieső bírót esetlegesen pótolni kell. E körben nem haszontalan – amennyiben azt a folyamatban lévő ügyek mennyisége is lehetővé teszi – időszakosan néhány arra érdemes járásbíró kirendelése a törvényszékre, hiszen így akiben van szakmai ambíció, az személyesen is megtapasztalhatja például a másodfokú ítélezés igen eltérő és más hozzáállást, gondolkodást igénylő voltát és eldöntheti, hogy ez esetleg a későbbiekben neki szimpatikus lesz-e, avagy sem. Fontos, hogy a korábbi gyakorlathoz hasonlóan ezen kollégák ne kizárólag a székhelyi járásbírósról, hanem a vidéki járásbíróságokról is kiválasztásra kerülhessenek.

A 2021. évben a Miskolci Törvényszék elnökének rendelkezése folytán megvalósult a másodfokú tanácsokkal kapcsolatban az, a korábbi pályázatomban is szereplő tervem, hogy a fellebbviteli tanácsok mellett titkári, illetve fogalmazói segítség is működik. Ebben azonban 2022-ben változás következett be, jelenleg az ilyen jellegű segítség nem biztosított. A szakmai álláspontom jelenleg is az, hogy mind a bírósági titkárok, mind a fellebbviteli tanácsok szempontjából pozitív dolog az ilyen jellegű segítség, hiszen az irányadó jogszabályok, bírói gyakorlat feltérképezését, rögzítését elvégezve, az ügyeket áttanulmányozva a tanácstagok leterheltsége csökkenthető, figyelmük minél inkább az ügy érdemi elbírálására összpontosulhat. Ez a magas színvonalú ítélezést mindenképpen segíti. Ugyanakkor jó ez a tevékenység a bírósági titkároknak is, hiszen így kapcsolatban maradnak a tényleges ítélező tevékenységgel, gyakorlatot szereznek a peres ügyintézés területén is, ami a későbbi bírói kinevezésük során igencsak jól jöhet. Így amennyiben arra a későbbiekben lehetőség nyílik, a törvényszék elnökével való szoros együttműködésben szorgalmaznám a titkári segítség visszaállítását.

Az időszerűséggel kapcsolatban továbbra is igen fontosnak tartom az elhúzódó ügyek számának szinten tartását, illetve csökkentését, hiszen a mutatók ezzel kapcsolatban – a már korábban kifejtettek szerint – igen jók.

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke 25.SZ/2020. (II.19.) OBHE határozatával elrendelte valamennyi, folyamatban lévő 5 éven túli ügy igazgatási vizsgálatát, ekkor átvizsgálásra került a Miskolci Törvényszéken és az illetékességi területén működő járásbíróságokon folyamatban lévő összes ilyen ügy. Ez részletes aktavizsgálatot jelentett, melynek során azt állapítottam meg, hogy az eljárások elhúzódása nem a bírók mulasztására vezethető vissza, igazgatási intézkedéseket ez okból sem akkor, sem a későbbiekben nem kellett foganatosítani. Az elhúzódás legfőbb oka a bizonyítás nehézsége volt, továbbá a felek, illetve a szakértők késedelme.

Ez azóta sem változott, a törvényszék elsőfokán folyamatban lévő ügyek kapcsán szinte kivétel nélkül elmondható, hogy azok jogi megítélése igen nehéz, a kereseti kérelmek összetettek, a bizonyítás terjedelmes és mivel ezen az ítélezési szinten igen nagy számban fordulnak elő egészségügyi intézménnyel szembeni kártérítési ügyek (az úgynevezett műhiba perek), ezért nagyon magas a szakértői bizonyítást igénylő ügyek száma, ez pedig még a korábbi időszakhoz képest is jelentősen elnehezült az utóbbi években. Kevés szakértő van, és még kevesebb megbízhatóan és jól működő szakértő rendelhető ki, mindennaposak a késedelmek, az eljárások emiatt akár több hónapig is elhúzódhatnak. Ezzel kapcsolatban nyilvánvalóan egy kollégiumvezető sem tud megoldási javaslatokat előterjeszteni, álláspontom szerint a szakértői tevékenység

jogszabályi kereteinek megváltoztatására lenne szükség ahhoz, hogy a helyzet rövid időn belül javuljon.

Mindentől függetlenül a kettő, illetve öt éven túli ügyeket folyamatosan figyelemmel kísérem és a jövőben is ezt kívánom tenni. Ennek egyik eredményes módszere a negyedéves vizsgálat, amelyben az is szerepet kap, hogy a bíró mulasztása bármilyen mértékben megállapítható-e és szükség van-e ezzel kapcsolatos intézkedés megtételére, kezdeményezésére. Amint arra már utaltam, ilyen bírói mulasztás nem volt megállapítható és intézkedést sem kellett ezzel kapcsolatosan foganatosítani, reményeim szerint ez a jövőben is így marad.

Ezzel kapcsolatban szintén a hatékony ellenőrzés eszközének tekintem a bírák előrehaladási jelentéstételi kötelezettségét, ugyanis ebből látszik az, hogy egy adott ügyben a jövőben milyen érdemi intézkedéseket és mikor kívánnak foganatosítani, ezzel összefüggésben pedig megközelítőleg mikorra várható az ügy befejezése. Ez véleményem szerint azért is jó, mert a bíró így maga is át tudja gondolni, hogy milyen irányba kell elmozdulnia a következő időszakban az adott ügygel kapcsolatban, milyen intézkedéseket kell tennie ahhoz, hogy az mihamarabb befejezhetővé váljék.

Szükséges a továbbiakban is az ügyintézési és írásba foglalási késedelmek folyamatos ellenőrzése, ez a korábbi időszakban is megtörtént, de ezen a területen sem volt semmi olyan jellegű mulasztás, hiba, amely igazgatási intézkedés megtételét vonta volna maga után.

Vizsgálni kívánom az időszerűség megtartása érdekében a tanácsok tárgyalási napjainak számát és azok kihasználtságát, bár itt az elvárható és optimális értékek a munkateher függvényében jelentősen változnak, az utóbbi időszakban jellemzően csökkentek.

E körben megemlíteném az is, hogy az új Pp. egyik jelentős változása a korábbiakhoz képest az, hogy a másodfokon intézendő peres ügyekben a tárgyaláson kívüli elbírálás vált jellemzővé, a korábbi időszakhoz képest tárgyalást jóval kevesebb esetben tart a másodfokú bíróság.

A magas színvonalú munkavégzés egyik alapvető követelménye az időszerűség, ugyanakkor legalább ilyen fontos a minőségi ítélezés biztosítása is. Ez egyértelműen a magas színvonalú szakmaiságot jelenti minden ítélezési szinten és minden ügycsoportban.

A statisztikai adatok azt mutatják, és nekem is az a személyes meggyőződés, hogy ez a Miskolci Törvényszéken teljesül. Ugyanakkor sohasem dőlhetünk hátra megelégedetten, a magas szakmai színvonal lehet még magasabb, az elért eredményeket pedig meg kell tudni tartani. Ezen utóbbiért természetesen elsősorban az ítélező bírák a felelősek – magamat is ebbe a körbe sorolom –, a kollégiumvezető, illetve a bírósági szervezetrendszer kizárólag a feltételeket tudja ehhez megteremteni, biztosítani.

Az ítélezés egységességének biztosítása, a szakmai munka figyelemmel kísérése, szükség esetén segítése, a kollégiumvezető dolga és kötelezettsége. Ezen kötelezettségemnek korábban is eleget tettem és a jövőben is erre fogok törekedni.

Szakmai gondok, problémák esetén a közvetlenséget tartom a leglényegesebb dolognak. Ahogyan korábban, úgy a jövőben is azt szeretném, hogy a bírák minden esetben jelezzék felém, ha segítségre van szükségük, a közvetlen szóbeli kommunikációt nagyon fontosnak gondolom. Ezeket a beszélgetéseket sem rögzíteni, sem különféle beszámolókból szerepeltetni nem kell és nem is lehet, a szakmai segítségnek azonban nagyon fontos területét képezik.

Vannak ugyanakkor természetesen további, immár formalizált keretek a magas színvonalú ítélkezés biztosítására. Ezek elsősorban a megbeszélések, szakmai értekezletek.

Az előző kollégiumvezetői pályázatomban is megfogalmaztam célként azt, hogy szeretném, ha a járásbíróági és a törvényszéki (különösen a másodfokos) szint közeledne egymáshoz, a kapcsolat közvetlenebb lenne. Úgy gondolom, hogy az eltelt időszakban ez a közeledés egyértelműen megvalósult, ezt a jövőben is fenn kívánom tartani. Ennek az egyik legjobb intézményesített változata az úgynevezett „Új Pp. Bírói Önfejlesztő Program” volt, ami egy szakmai értekezlethálózatként működött, lényegében az új Pp. munkacsoportok miskolci alternatívájaként. Ennek során az elsőfokú törvényszéki bírák részvételével rendszeresen megrendezésre kerültek olyan szakmai értekezletek, amelyeken az egységes gyakorlat kialakítása történt meg – a Debreceni Ítéltábla szakmai álláspontjára is figyelemmel.

A program keretében a Miskolci Járásbírószágon is rendszeresen szerveztek szakmai értekezleteket, melyek többségén meghívottként magam is részt vettem, hiszen nagyon fontosnak tartottam és a jövőben is hangsúlyt kívánok fektetni arra, hogy ne csak a törvényszéki szinten eljáró bírókkal, hanem a járásbírókkal is jó és mindennapos szakmai kapcsolatban legyek. Az ezeken az értekezleten kialakított szakmai álláspontokat a Miskolci Törvényszék másodfokú tanácsainak elnökeivel rendszeresen ismerttettem, akik azokkal kapcsolatban elmondták véleményüket és állást foglaltak abban, hogy a járásbíróági értekezleten született válaszok a törvényszéki ítélkezésben megfelelőnek tekinthetők-e szakmailag.

Az új Pp. alkalmazásában megszerzett jártasságot követően ez a szakmai értekezleti rendszer némileg átalakult, az értekezleteket a Miskolci Járásbírószág jelenlegi polgári csoportvezető bírāja a bírók észrevételei, jelzései alapján szervezi meg különböző témakörökben és rendszeresen. Ezen értekezleteken magam is részt veszek, ugyanakkor meghívottként ott a fellebbviteli tanácsok elnökei vagy tagjai is tartanak előadásokat azon területek jogalkalmazási kérdéseiről, amelyeket a járásbírók a legproblematikusabbnak vélnek. Így az együttműködés jelenleg is folyamatos az ítélkezési szintek között és ennek fenntartását, az ebben történő részvételt a jövőben is mindenképpen céloknak tartom.

Ugyanez a rendszer természetesen nem kizárólag csak a bírák, hanem a járásbíróági titkárok vonatkozásában is kiépítésre került és hatékonyan működik.

Lényeges az is, hogy ezekre a járásbíróági szakmai értekezletekre meghívást kapnak a nem székhelyi járásbírószágon dolgozó kollégák is, akik ma már akár távoli kapcsolat révén is tudnak csatlakozni.

Természetesen a szakmai munka elsődleges terepe a kollégiumi ülés, figyelembe kell azonban venni azt, hogy ezek megszervezése, lebonyolítása meglehetősen időigényes és sok előkészítést igénylő feladat, ezért a hirtelen és gyors intézkedést igénylő problémák megoldásának sokkal jobb terepe a már említett szakmai értekezlet, vagy a közvetlen konzultáció.

Működik a tanácselnökök értekezletének rendszere is, azokat szükség szerint hívom össze akkor, ha tényleges jogalkalmazási problémák, eltérő joggyakorlatok merülnek fel, magam ilyeneket tapasztalok, vagy a tanácselnökök azt jelzik felém. Elmondható, hogy ezen tanácselnöki értekezleteken még a legnagyobb jogalkalmazási eltérések is közelíthetők egymáshoz, az esetek döntő többségében kialakul az egységes álláspont. A tanácselnöki értekezletekre – már régi hagyomány szerint – mindig meghívom a Miskolci Járásbíróság polgári csoportvezetőjét, ezt a gyakorlatot természetesen a jövőben is folytatni szeretném, hiszen a legtöbb felvetés méreténél is fogva a székhelyi járásbíróság munkáját érinti.

Nagyon fontos lenne az is, hogy akár az elsőfokos bírók, akár a tanácsok elnökei tényleges, egységes megoldást igénylő szakmai problémákat vessenek fel és ezek alapján az értekezleteken, kollégiumi üléseken valódi szakmai vita alakuljon ki. Ez már jelenleg is megvalósul, de a felvetések számát a jövőben szeretném tovább növelni, a kollégákat aktívabb munkára sarkallni.

Kiemelem a két éven túli ügyekben a Miskolci Törvényszék elnöke által bevezetett ügynevezett mentorálási rendszert, ennek keretében szintén segítséget nyújtok a kollégáknak az általuk felvetett kérdésekben. Ezt a gyakorlatot is folytatni kívánom a jövőben.

Ezzel kapcsolatban ugyanakkor megjegyzem, hogy a mentorbíróhoz fordulás minden esetben önkéntes, arra a bírót semmilyen eszközzel nem lehet kényszeríteni, ezért a mentor igénybevétele mindennapos tevékenységnek egyáltalán nem tekinthető. Célszerű lenne, ha ez a későbbiekben megváltozna. Ezzel kapcsolatban is a személyes megbeszélések híve vagyok, közvetlen és élő kapcsolatra van szükség a bírókkal ahhoz, hogy ennek az intézménynek az igénybevételét propagálni lehessen. Ezért azt tervezem, hogy egy évben néhány alkalommal Skype kapcsolat igénybevételével közvetlen megbeszélést folytatok az egyes vidéki járásbíróságok bíráival, ami oldottabb, kötetlenebb, mint egy hivatalos program, s ahol az ilyen jellegű kérések, ösztönzések is hatékonyabban eljuttathatók a kollégákhoz.

A Miskolci Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzata értelmében minden hónap második keddjén tartok kollégiumvezetői fogadónapot, ahol szintén lehetőség van az egyes ügyekben, vagy az általánosságban felmerülő szakmai kérdések személyes megbeszélésére. Ezzel a lehetőséggel 2021-ben hat bíró élt.

Fontos azonban annak tudatosítása, hogy ez nem jelenti azt, hogy kizárólag ebben, az SZMSZ által meghatározott időpontban fordulhatnak hozzám a kollégák, probléma esetén ettől eltérő időpontokban is biztosított a kommunikáció.

Végül a szakmaiság feltételeinek biztosításával kapcsolatban ki kell emelnem a vizsgálatok szerepét, amelyből például a 2021-es évben öt darab is elvégzésre került a közreműködéssel. Ezek között volt például a BIIR lajstrom vezetésével, a

papíralapú és az elektronikus iratok egyezőségével kapcsolatos, az egyik járásbírósgon a jegyzőkönyvvezetést, az utasítások adását, az iratok felterjesztését vizsgáló, egy másik járásbírósgnál a végrehajtási ügyszakban érkezett iratok iktatási gyakorlatának ellenőrzését firtató vizsgálat. Vizsgáltam továbbá az írásba foglalás dátumának lajstromban történő rögzítését, illetve közreműködtem a pszichiátriai betegek sürgősségi gyógykezelésével kapcsolatos eljárások eljárásjogi szabályainak megtartásával kapcsolatban elrendelt vizsgálatban is – legtöbb esetben a Miskolci Jársbírósg polgári csoportvezetőjével szoros együttműködésben.

Látható, hogy ezen vizsgálatok nem kifejezetten anyagi, vagy eljárásjogi kérdésekre irányulnak, inkább az ügyvitellel kapcsolatosak, a tevékenység megfelelő végzéséhez azonban minden esetben szükségesek, hiszen mindegyikből értékes tapasztalatokat lehetett levonni, a sürgősségi gyógykezeléssel kapcsolatos eljárásokra vonatkozó vizsgálat pedig szinte teljeskörűen monitorozta a tevékenységet és lehetővé tette az eljárások egységesítését, megfelelő és helyes intézkedések alkalmazását. Ezt a vizsgálatot egyébként egy oktatás is követte, ahol a tapasztalatokat ismertettük a tényleges jogalkalmazókkal.

Álláspontom szerint az ilyen jellegű vizsgálatok elrendelése és a lefolytatásukban nyújtott közreműködésem a továbbiakban is kívánatos, az ítékezés magas színvonalának eléréséhez, illetve megtartásához ugyanis ezek véleményem szerint hathatósan képesek hozzájárulni.

A jövőben ebben a körben célszerűnek tartanám – a mennyiségi mutatók értékelésénél kifejtettek alapján – annak feltérképezését, hogy amennyiben ez a tendencia tartós, a törvényszék első-, de különösen a másodfokán milyen okból növekszik a folyamatban lévő ügyek száma, illetve mi az oka a járásbírósgok érdemi döntései körében a növekvő számú hatályon kívül helyezésnek. Csak az okok beazonosítása után kerülhetünk ugyanis abba a helyzetbe, hogy ezeket a tendenciákat visszafordítsuk, az azokhoz szükséges intézkedéseket megtegyük.

2020. május 23-tól kezdődően átalakult a tanácselnöki feljegyzések készítésének rendszere, amely lényegében visszatért ahhoz a gyakorlathoz, hogy illet csak abban az esetben kell felvenni, amennyiben annak valós indoka van. A korábbi automatizált, formalizált, igen kevés érdemi információt biztosító rendszer tehát megszűnt. Ez meglátásom szerint pozitív irányú változás volt, a tanácselnöki feljegyzések az EIR rendszeren belül kialakított TEF felületre feltöltésre kerülnek, ahol azokat a bírák közvetlenül meg is tudják tekinteni. Természetesen ezen tanácselnöki feljegyzéseket én is figyelemmel kísérem azzal, hogy a tanácselnökök általában személyesen is jelzik felém, ha valamely elsőfokú ügyben kirívó szabályszegést, avagy kimagaslóan jó munkavégzést tapasztaltak. A bírák a tanácselnöki feljegyzések részletes szóbeli ismertetését eddig egy esetben sem kérték.

A szakmai munka színvonalának megtartása, emelése szempontjából végül lényegesnek tartom megemlíteni azt is, hogy a Debreceni Ítéltábla polgári kollégiumvezetőjével mind az emberi, mind a szakmai kapcsolatom kiváló, bármilyen felvetődő kérdés, probléma esetén egymással személyesen és haladéktalanul egyeztetni tudunk. Ennek megtartását a jövőben is célmként fogalmazom meg.

2. Az ítélezés személyi feltételeinek biztosítása, az emberi erőforrások

A Miskolci Törvényszéken jelenleg az ítélezés személyi feltételei messzemenően biztosítottak, ahogy azt a korábbiakban megfogalmaztam, a törvényszék elsőfokán ténylegesen ítélező bírák száma 4, a másodfokú ítélezésben két tanács vesz részt. Indokolt ezen létszámadatok megtartása, szükség esetén bővítése, jelenleg azonban erre okot adó körülmény nem észlelhető, nincs olyan várható jövőbeli jogszabályváltozás, amely dömpingszerűen generálna új ügyeket akár a járásbíróságokon, akár a törvényszék elsőfokán.

Feladatomban tekintem ugyanakkor természetesen azt, hogy amennyiben ilyenre sor kerülne, úgy az ezzel kapcsolatos, szakmailag indokolt igényeket a törvényszék elnöke felé jelezzem, hiszen a személyi ügyekben ő rendelkezik döntési hatáskörrel.

Amint az már korábban kifejtésre került, a törvényszék másodfokán a specializáció adott, de ettől függetlenül az ügyelosztási rendszerben minden tanács esetében minden ügycsoport feltüntetésre került, így az átmeneti kiesések esetén a helyettesítések problémamentesen megoldhatók.

A törvényszék elsőfokú bírái esetében elmondható, hogy referádájukban szinte kivétel nélkül az összes ügycsoport szerepel.

A fellebbviteli tanácsok mellett tanácsjegyzők, az elsőfokú bírák mellett külön-külön igazságügyi alkalmazottak dolgoznak, létszámuk megfelelő és kielégítő. Az utóbbiak körében álláspontom szerint arra kell figyelmet fordítani, hogy legyen egy olyan kolléga, aki szükség esetén a megbetegedett, munkából ideiglenesen kieső igazságügyi alkalmazott helyébe lép és a munkáját átveszi, ugyanis az ítélezés időszerűségéhez, illetve folyamatosságának biztosításához ez mindenképpen szükséges.

A munkaügyi ügyszakban hat bíró ítélezik, tevékenységüket szintén külön igazságügyi alkalmazottak segítik. A munkaügyi ügyszak szakmai működését a határozott időre kinevezett munkaügyi csoportvezető felügyeli és irányítja.

2022-ben a végrehajtói kezelőiroda megszűnt, a tevékenységet a polgári-munkaügyi kezelőiroda látja el. Itt jelenleg négy fő dolgozik, ez a létszám a jövőben is mindenképpen elégséges.

Szintén biztosított az elsőfokú ügyszakban az ügyintézői segítség, az elkövetkezendő időszakban álláspontom szerint ezen a területen sem kell létszámbővítést végrehajtani, az ítélező tevékenység hathatós segítésére ezek az igazságügyi alkalmazotti létszámok megfelelőek maradnak.

A kollégiumvezető igen szerteágazó és számos területet érintő munkáját 2018 óta beosztott bírósági titkár segíti a tisztviselőkön kívül, aki részt vesz például a panaszügyintézésben, a perképviselésben, ennek a segítségnek a rendelkezésre állása a jövőben is elengedhetetlen a munka időszerű és hatékony elvégzéséhez.

3. Az ítékezés tárgyi feltételei

Ugyancsak biztosítottak az ítékezés tárgyi feltételei, e vonatkozásban csupán a színvonal megőrzése és szinten tartása, az elavult számítástechnikai eszközök cseréje a lényeges teendő – természetesen az anyagi lehetőségek függvényében.

2020. január 1-jén bevezetésre került az Ítékezést Támogató Rendszer, ez az e-aktával a sokkal egyszerűbb és könnyebb otthoni munkavégzést is lehetővé tette, amihez a bírák a megfelelő számítástechnikai eszközökkel rendelkeznek. Jelenleg már nincs szükség a nagy terjedelmű és nehéz iratok bíróságról történő kimozdítására, visszaszállítására, az iratok a digitalizációnak köszönhetően könnyen és gyorsan megtekinthetők teljes terjedelmükben otthonról és az ügyekben a szükséges intézkedések is teljeskörűen megtehetőek. A bírák az ITR használatához szükséges képzéseket a korábbi időszakban megkapták, ezen rendszereket már megfelelő színvonalon kezelik.

4. Oktatás, képzések

A minőségi ítékezés fenntartásához, fejlesztéséhez nagyon fontosak az oktatások, képzések is.

Ezek vonatkozásában a Miskolci Törvényszék oktatásfelelőse rendelkezik döntési jogkörrel, ugyanakkor természetesen szakmai szempontból mindig megvitatja velem azt, hogy milyen területeken milyen jellegű képzésre lenne szükség az adott évben, ehhez részére a megfelelő segítséget a jövőben is biztosítani kívánom.

Természetesen a Miskolci Törvényszék által szervezett, az ügyszakot érintő oktatásokon oktatóként magam is részt veszek és részt is kívánok venni, ahogy teszem azt a fogalmazóképzésben, továbbá aktívan közreműködök és igény esetén jövőben is részt kívánok vállalni a Magyar Igazságügyi Akadémia által szervezett központi képzésekben is.

Számomra az oktatás kiemelten fontos terület, több éve közreműködöm a Miskolci Egyetem végrehajtói szakjogász képzésében előadóként és az igazságügyi szakértők részére tartott oktatásokba is hosszabb ideje bekapcsolódom. A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán záróvizsga elnöki feladatokat látok el rendszeresen, de amit még lényegesebbnek tartok az az, hogy részt veszek a Fogalmazói Felvételi Versenyvizsga Bizottság munkájában is.

Az oktatási tevékenységet a jövőben központi szinten is segíteni tudom, hiszen az Országos Bírósági Hivatal elnöke a központi képzési feladatok szakmai támogatására és a képzések minőségbiztosítására szakértői csoport felállítására mellett döntött, s ezen szakértői csoportnak magam is tagja vagyok.

A COVID az oktatásban is új helyzetet teremtett, de új, hatékony módszereket is megismerhettünk általa. Kialakult az online oktatások rendszere, valamint az utóbbi időben megjelentek a hibrid megoldások is, akár a Miskolci Törvényszék illetékességi területén is, amikor a Miskolcon szolgálatot teljesítő bírák, bírósági titkárok személyesen, míg a vidéki járásbíróságokon dolgozó kollégák online kapcsolódhatnak

bele a képzésekbe. Ez a rendszer álláspontom szerint a jövőben is fenntartható, népszerűsítésére a saját területemen mindenképp törekedni fogok.

Fontosak a központi képzések is a helyiek mellett, de az évek óta hangoztatott saját tapasztalatom az, hogy mind ezekben, mind a helyi képzések során törekedni kell az úgynevezett workshop rendszerű oktatások arányának növelésére, mert véleményem szerint a leghatékonyabbnak ezek minősíthetők, hiszen így minden résztvevő aktívan be tud kapcsolódni a folyamatba, el tudják mondani az őket foglalkoztató kérdéseket és közösen tudnak azokra választ is találni.

Természetesen amennyiben bármilyen olyan új jogszabály jelenik meg, amely a bíróságon új eljárásokat vagy eltérő jogalkalmazást generál, azt figyelemmel kísérve oktatás megszervezésének szükségességét a törvényszék oktatásfelelőisének a továbbiakban is jelezni kívánom.

5. Integritás, hozzáférés a bíróságokhoz

Lényeges a bíróság integritásának megőrzése, amihez nézetem szerint a Miskolci Törvényszéken minden feltétel adott.

A Miskolci Törvényszék Elnökének 2022.El.II.B.17/1. számú intézkedése folytán lefolytatásra került a törvényszéken előforduló relatív kizárási okok bejelentésével és annak elintézésével kapcsolatos gyakorlat törvényszerűségét elemző vizsgálat, melynek során semmilyen lényeges hiányosság nem került megállapításra. Természetesen a relatív kizárási okok megítélése a bírákra van bízva, több esetben kerül sor ilyenek a bejelentésére viszonylag távoli, laza kapcsolódás esetén is, a szabályokról ugyanakkor vezetőként csak tájékoztatni tudjuk az igazságügyi alkalmazottakat és a bírákat, ezt én magam rendszeresen megtettem és meg is teszem.

Az integritás szempontjából lényeges az, hogy az ügyelosztási rendek minden esetben aktuálisak, közérthetőek és megfelelően kommunikáltak legyenek, az utóbbi időszakban ugyanis az ügyfelek sokkal gyakrabban tekintik meg ezeket és hivatkoznak a perekben azok megsértésére, mint korábban. A Miskolci Törvényszéken minden változás esetén haladéktalanul módosításra kerül az ügyelosztási rend, azt a törvényszék érintett kollégiuma, így a Polgári-Munkaügyi Kollégium tagjai is észrevételezik és ugyanígy jár el a Bírói Tanács is. Ezt követően az ügyelosztási rendek módosításának közzététele is haladéktalanul megvalósul, így e vonatkozásban probléma, megoldandó feladat álláspontom szerint nem merül fel.

Feladataim között szerepel a panaszügyintézés, ez kinevezésem esetén természetesen a jövőben is így lesz. Alapos panasz igen kevés van, de amennyiben ilyen felfedezhető, úgy a problémát az érintett bíróval mindenképpen közölni kell, tájékoztatni kell arról, hogy az ügyfél panaszbeadványa milyen okból volt alapos, hogy a későbbi hibákat ezzel összefüggésben meg tudjuk előzni.

Az integritással összefüggésben az is fontos, hogy ezen panaszbeadványokat – még ha legnagyobb részben alaptalanok is – részletesen és pontosan kivizsgáljuk és az ügyfelet is részletesen tájékoztathassuk az eredményről.

A Miskolci Törvényszék perképviselési tevékenységét is elláttam és a jövőben el kívánom látni, természetesen az Országos Bírósági Hivatal Jogi Főosztályával szoros együttműködésben. Ez a tevékenység gyors és precíz reagálást kíván meg, hiszen ezekben az ügyekben a Miskolci Törvényszék maga is peres fél, az eljárási határidők őt is kötik.

A Miskolci Törvényszék 2021-ben nem indított peres eljárást, ellene 2019-ben 25, 2020-ban 44, 2021-ben pedig 15 ügy volt folyamatban. 2022-ben 23 jogerős befejezés született a különböző bíróságokon és csupán tíz eljárás maradt folyamatban az év végére.

Az érdemi határozatok szinte kivétel nélkül a kereset elutasításával végződtek, kizárólag egy marasztalásra került sor egy büntetőeljárással kapcsolatban. Úgy gondolom, hogy ez a Miskolci Törvényszék működésének törvényessége, hatékonysága, időszerűsége és átláthatósága szempontjából is szép eredmény, ennek a megőrzésére pedig a jövőben is törekedni kell.

Ez az adat annál is inkább kiemelkedő, mert ezen perek tárgya túlnyomó részt bírósági jogkörben okozott kár, illetve személyiségi jog megsértésével kapcsolatos igény, tehát úgymond érzékeny területek.

V. Összegzés

Kinevezésem esetén – ahogy az előző ciklusomban is – a tevékenységemet a bíró és igazságügyi alkalmazott kollégákkal történő partneri együttműködés szem előtt tartásával kívánom gyakorolni. Alapelvem az, hogy minden felmerülő gond, vagy probléma egy alapos beszélgetéssel megoldható, de legalábbis lényegesenompítható, hiszen az ajtóm minden munkatárs előtt nyitva áll.

Úgy érzem, hogy képes vagyok arra, hogy minden kollégával megtaláljam a megfelelő hangnemet, érzetem szerint személyiségem a konfliktus gerjesztésére egyáltalán nem, annak csillapítására, megszüntetésére annál inkább alkalmas. Ez a bíróság munkájának eredményessége, hatékonysága szempontjából nagyon fontos, a nyugalom és az állandóság az egyik legnagyobb érték e téren is.

A bíró alapvetően magányos munkavégzése során, a felelősség súlya nem osztható meg senkivel. A járványhelyzet a már előtte is fejlődésnek indult digitalizáció rohamos terjedését is magával hozta, ahogyan arra már utaltam korábban, otthonról a tárgyaláson kívüli tevékenységek már teljeskörűen elvégezhetők, a jogtár, az Ítélezést Támogató Rendszer addig soha nem látott szabadságot és kényelmet hozott magával. Figyelemmel kell azonban lenni arra is, hogy ez a pozitív folyamat hozzájárulhat ugyanakkor az elmagányosodás fokozódásához is. Ezért is fontos a közösségek szerepének megőrzése, mind emberi, mind szakmai szempontból, és erre csak a személyes kapcsolatok alkalmasak. Ezt igen lényegesnek tartom a későbbiekben is.

Nélkülözhetetlennek vélem a kollégáim segítségét, ösztönzését és azt, hogy mindig bátran jöjjenek hozzám, ha bármilyen gondjuk van. Természetesen a munka ellenőrzése is a tevékenységem részét kell, hogy képezze, ezt azonban szintén úgy kívánom végezni, hogy az soha ne legyen zavaró, bántó a kollégáknak, ugyanakkor legyen folyamatos és hatékony. Vizsgálatokat és ellenőrzéseket végezni ott és akkor kell, amikor és ahol arra szükség van, feleslegesen, csupán azért, hogy valamit megvizsgálhassunk, ami esetleg nem is fontos, sohasem.

A legfontosabb cél természetesen az egységes és magas színvonalú jogalkalmazás, ami a Miskolci Törvényszék polgári ügyszakában és a járásbíróságokon is adott, ehhez pedig az ítélezésből magam sem eshetek ki, a jövőben is még több alkalommal kívánok részt venni a tényleges ítélező tevékenységben, hiszen csak így szerezhetek rálátást arra, így ismerhetem maradéktalanul a bírói gyakorlatot, és így tapasztalhatom meg magam is közvetlenül az esetleges problémákat.

Ugyanilyen módon elengedhetetlennek tartom azt, hogy magam is végezzek bíróvizsgálatokat, és hogy a nem általam végzett vizsgálatok eredményeit részletesen megismerhessem és észrevételezhessem.

Fontosnak tartom az oktatás és képzés, valamint a szakmai értekezletek hatékony rendszerét, hiszen a folyamatosan változó világban a szinte havi rendszerességgel megújuló és módosuló jogszabályokat csak ilyen módon van lehetőségünk megismerni és megfelelően alkalmazni.

Célom, hogy kinevezésem esetén munkámat a bírák és igazságügyi alkalmazottak érdekében tudjam végezni, egymást kölcsönösen segítve, biztosítva számukra mindazt, ami a magas színvonalú munkavégzéshez szükséges. Ennek eléréséhez természetesen szükség van a Miskolci Törvényszék elnökével való szoros és partneri együttműködésre is, ami véleményem szerint jelenleg is adott és reményeim szerint a jövőben is az lesz.

Ezen célok megvalósításához kérem a kollégák és a Tisztelt Elnök Úr támogatását.

Miskolc, 2023. január 9.

dr. Tóth Imre
törvényszéki bíró

